

Harmonizující síla karmy a škola Rafaelova

Michaela Glöckler

Čím více lidé začnou chápat svůj život ve smyslu hygienického okultismu jako individuální cestu poznání a zasvěcení, tím mocnější bude také léčebné působení v sociální oblasti. Když se zharmonizují osudové vztahy, budou schopny nést úkoly, které uzdravují. Pro osudové vztahy mezi Rudolfem Steinerem a jeho spolupracovníci, lékařkou Itou Wegman to platilo měrou nejvyšší. Proto se skrze jejich spolupráci mohl projevat Rafael, archanděl léčebného umění. Tak mohl být položen základ pro anthroposofické lékařství, jehož cílem je podporovat individuální zdraví v sociálním kontextu. Toto „prapůvodní zdraví“ má kořeny v Já člověka jakožto individuální a sociální bytosti, která chce poznat sebe a svůj osud. Při tom nám je Rafael poučujícím průvodcem.

Když se Ernst Lehrs, jeden z prvních waldorfských učitelů a autor knihy *Člověk a hmotár* Rudolfa Steinera zeptal, jak můžeme poznat bytost Rafaela — na rozdíl od archanděla Michaela, o němž se toho můžeme v rámci anthroposofie mnoho dočíst — tázaný odpověděl: *Cestu k Michaelovi lze dnes nalézt poměrně snadno. Pak ale nepřijde dlouho nic — a teprve potom — Rafael.*

O tomto vyjádření jsem Ernsta Lehrse sama slyšela vyprávět během svých studií a stále jsem se ptala: Chtěl tehdy Rudolf Steiner vysoce nadaného matematika a přírodovědce svou odpovědí prostě jen přivést k „vlastnímu přemýšlení“? Patřil přece ke skupině mladých lidí, kteří Rudolfu Steinerovi kladli otázky po kurzu pro mládež, jehož hlavním tématem bylo hledání ducha doby, Michaela. Anebo Steinerova odpověď znamenala: *Máš ještě dlouho co činit s poznáváním Michaela, neptej se již po cíli další práce.* Odpověď ale můžeme jednoduše brát zcela doslova jako pravdu o tom, že cesta, která vede od myšlenkového a také procitěného názoru k osobní životní zkušenosti a realizaci, je velmi dlouhá. Není snad ona dlouhá cesta, která vede od hlavy skrze srdce až k rukám — a k látkové výměně, která ruce posiluje — cestou od Michaela k Rafaelovi? Dobro může být nalezeno jen tehdy, když ho činíme. Dokud o něm jen přemýšlíme a prociťujeme je, ještě tu není. Meditace, kterou dal Rudolf Steiner mladým lékařům a medikům, by byla v tomto aspektu *ústřední rafaelskou meditací.* Nese titul „Jak naleznú dobro?“. V přednášce o hygienickém okultismu popsal Rudolf Steiner samotný život jako analogii s chorobným procesem, který neustále vyžaduje léčení. A doplnil to pak merkurskou moudrostí o dvojité povaze éterného prvku jako životní činnosti a léčebné síly na jedné straně a myslícího poznávání na straně druhé. Léčivé síle v organismu tak odpovídá pravé, spirituálně osvícené poznání: *právě léčivá síla, vlastní lidskému organismu a proměněna v poznání, dává okultní poznatky.*

Jako studentka lékařství jsem se onkoložky a dlouholeté vedoucí Lukášovy kliniky v Arlesheimu Rity Leroi otázala, jak se vlastně můžeme spojit s archandělem Rafaelem. Odpověděla: Michael je Kristovou tváří — Rafael jeho pomocnou rukou. Žije ve vztahu lékaře a pacienta, *kde jsou dva nebo tři shromáždění v Jeho jménu (Mt 18,20).* Je bratrským průvodcem na cestě, rádcem a pomocníkem v každé nouzi. Ztělesňuje bytost nezištně prokázané pomoci a službu druhému člověku i samotnému životu.

Byla jsem nadšena, když jsem slyšela, že esoterní založení Lékařské sekce při Goetheanu v září 1924 znamenalo také začátek „Rafaelovy školy“, která mohla být založena jenom v zárodku, jenž se bude dále rozvíjet. Pokyny Rudolfa Steinera poukazovaly na jedné straně směrem k poznávání karmy jako školy života a vývoje, na druhé straně ukazovaly lékařům a farmaceutům cestu k pochopení podstaty substancí a jejich léčebných účinků pro individuálního člověka a na typické chorobné procesy. Tento impulz k začátku Rafaelovy školy Rudolf Steiner jasně charakterizoval v takzvané mantře pastorální medicíny — v meditaci ukazující cestu, kterou formuloval ke konci kurzu pastorální medicíny pro „lékaře a kněží“:

Já půjdu cestou, která rozpouští prvky v dění a vede mne dolů k Otci, který posílá nemoc k vyrovnání karmy a vede mne vzhůru k Duchu, který vede duši skrze omyl k získání svobody. Kristus vede dolů i vzhůru, harmonicky utvářeje v pozemském člověku člověka Ducha.

Nejpodrobněji nás o moudrosti této nové školy ovšem poučují společné výklady Rudolfa Steinera a Ity Wegman v knize *Základy pro rozšíření léčebného umění podle poznatků duchovní vědy*. Prvních sedm kapitol je věnováno zdraví — poměru zdravého mikrokosmu (člověka) k makrokosmu.

V první kapitole je odhaleno tajemství Merkurovy hole: metamorfóza sil růstu v síly myšlenek (viz str. 60n).

Ve druhé kapitole se podrobně objasňuje, jak může nemoc vzniknout duševně-duchovní činností člověka a možností upadnout do jednostrannosti a omylu.

Ve třetí až páté kapitole se popisuje mikrokosmická a makrokosmická povaha lidských bytostných článků a jejich specifická konfigurace sil. Také je ale působivě vylíčeno, jaký proces oběti a jaký osud přitom zakouší svět substancí, které se stávají pozemskými, a jak tento proces oběti substancí nalézá své vykoupení a naplnění, může-li se substance v člověku stát „duchonosnou“ — když se „duchem nesené lidské duše“ stávají pro tuto oběť požehnáním.

V šesté kapitole je potom vylíčeno embryonální utváření lidského těla tak, abychom se učili promýšlet fyziologické procesy působení bytostných článků a uměli si názorně představit vytváření různých orgánů.

Sedmá kapitola líčí zdravý celkový organismus, který se neuzavírá do sebe, nýbrž otevírá se vývoji, a na něm se vysvětluje princip sebeonemocnění a podstata sebeúzdavných sil. Kapitoly osm až dvanáct pak popisují pět hlavních příčin vzniku nemocí látkové výměny. Ty jsou znázorněny na příkladu účinku cukru, bílkoviny, tuku, kyseliny močové a tepla. Přitom se vysvětluje také tělesně-duševní působení bytostných článků, které tyto procesy látkové výměny regulují.

Následuje pět kapitol o terapii, jejichž ústředním bodem je terapeutická regulace vztahu mezi éterným a astrálním tělem, dále regulující síla ústrojnosti Já, pak možné oslabení fyzicko-éterné konstituce v době stárnutí, princip nalézání léků a uvedení do podstaty poznávání substancí jako základu vědění o lécích.

Poslední tři kapitoly jsou věnovány principu působení léčebné eurytmie, pohledu do praxe anthroposofického lékařství na příkladu devíti individuálních případů nemocí, jakož i používání typických léků, které jsou přizpůsobeny konkrétním typům nemocí.

Je to základní učební postup, který - jak napsala Ita Wegman v tehdy nezveřejněné předmluvě k této knize — umožní každému lékaři, aby sám nemoci duchovně nahlédl.